

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela,
(OR. en)

10573/25

Międzyinstytucjonalne numery
referencyjne:
2025/0162 (NLE)
2025/0163 (NLE)

AELE 59
CH 25
MI 431

AKTY USTAWODAWCZE I INNE INSTRUMENTY

Dotyczy: Protokół zmieniający do Umowy między Wspólnotą Europejską
a Konfederacją Szwajcarską dotyczącej handlu produktami rolnymi

PROTOKÓŁ ZMIENIAJĄCY
DO UMOWY
MIĘDZY WSPÓLNOTĄ EUROPEJSKĄ
A KONFEDERACJĄ SZWAJCARSKĄ
DOTYCZĄCEJ HANDLU PRODUKTAMI ROLNYMI

UNIA EUROPEJSKA, zwana dalej „Unią”,

oraz

KONFEDERACJA SZWAJCARSKA, zwana dalej „Szwajcarią”,

zwane dalej „Stronami”;

PRZYPOMINAJĄC cel Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską dotyczącej handlu produktami rolnymi, sporządzonej w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1999 r. (zwanej dalej „Umową”), jakim jest wzmocnienie relacji wolnego handlu między Stronami poprzez polepszenie ich dostępu do rynku produktów rolnych drugiej Strony;

PRZYPOMINAJĄC o suwerenności Stron w zakresie ich polityk rolnych;

UZNAJĄC potrzebę zmiany Umowy w następstwie ustanowienia wspólnego obszaru bezpieczeństwa żywności na mocy Protokołu do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską dotyczącej handlu produktami rolnymi ustanawiającego wspólny obszar bezpieczeństwa żywności (zwanego dalej „protokołem ustanawiającym wspólny obszar bezpieczeństwa żywności”), ponieważ obejmuje on niektóre dziedziny, które do tej pory były regulowane Umową;

UZNAJĄC potrzebę dostosowania postanowień instytucjonalnych Umowy, zwiększenia jej skuteczności i efektywności oraz zapewnienia spójności ze wspólnym obszarem bezpieczeństwa żywności;

POTWIERDZAJĄC, że Umowa powinna opierać się na równości, wzajemności i ogólnej równowadze korzyści, praw i obowiązków Stron w dziedzinach objętych Umową;

PRZYPOMINAJĄC o nierozzerwalnym związku między Umową a sześcioma innymi umowami między Wspólnotą Europejską a Szwajcarią, sporządzonymi w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1999 r.;

POTWIERDZAJĄC nierozzerwalny związek między Umową a wspólnym obszarem bezpieczeństwa żywności ustanowionym protokołem ustanawiającym wspólny obszar bezpieczeństwa żywności, z którym to protokołem Umowa stanowi spójną całość,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

ARTYKUŁ 1

Zmiana Umowy

W Umowie wprowadza się następujące zmiany:

- 1) wszelkie odniesienia do „Wspólnoty Europejskiej” lub „Wspólnoty” w Umowie odczytuje się jako odniesienia do Unii Europejskiej;
- 2) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„ARTYKUŁ 5

Usunięcie barier technicznych w handlu produktami rolnymi

W celu wspierania handlu produktami rolnymi Strony usuwają lub ograniczają bariery techniczne, zgodnie z następującymi załącznikami do Umowy:

- załącznikiem 7 w sprawie handlu produktami sektora wina,
- załącznikiem 8 w sprawie wzajemnego uznawania i ochrony nazw napojów spirytusowych i napojów aromatyzowanych na bazie wina,
- załącznikiem 9 w sprawie produktów rolnych i środków spożywczych uzyskanych ekologiczną metodą produkcji,

- załącznikiem 10 dotyczącym uznawania kontroli zgodności świeżych owoców i warzyw z normami handlowymi,
- załącznikiem 12 w sprawie ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych produktów rolnych i środków spożywczych.”;

3) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„ARTYKUŁ 6

Wspólny Komitet ds. Rolnictwa

1. Niniejszym ustanawia się Wspólny Komitet ds. Rolnictwa.

Wspólny Komitet ds. Rolnictwa jest złożony z przedstawicieli Stron.

2. Wspólnemu Komitetowi ds. Rolnictwa współprzewodniczą przedstawiciel Unii i przedstawiciel Szwajcarii.

3. Wspólny Komitet ds. Rolnictwa:

a) zapewnia właściwe funkcjonowanie niniejszej Umowy, skuteczne zarządzanie nią oraz jej stosowanie;

- b) stanowi forum wzajemnych konsultacji i stałej wymiany informacji między Stronami, w szczególności w celu znalezienia rozwiązania wszelkich trudności związanych z wykładnią lub stosowaniem niniejszej Umowy zgodnie z art. 7a;
 - c) formułuje zalecenia dla Stron w sprawach dotyczących niniejszej Umowy;
 - d) przyjmuje decyzje w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie; oraz
 - e) wykonuje wszelkie inne kompetencje przyznane mu w niniejszej Umowie.
4. Wspólny Komitet ds. Rolnictwa podejmuje decyzje na zasadzie konsensusu.

Decyzje te są wiążące dla Stron, które wdrażają wszystkie niezbędne środki w celu wykonania tych decyzji.

5. Posiedzenia Wspólnego Komitetu ds. Rolnictwa odbywają się przynajmniej raz do roku, na przemian w Brukseli i w Bernie, chyba że współprzewodniczący postanowią inaczej. Komitet zbiera się również na wniosek jednej ze Stron.

Współprzewodniczący mogą uzgodnić zorganizowanie posiedzenia Wspólnego Komitetu ds. Rolnictwa w formie wideokonferencji lub telekonferencji.

Wspólny Komitet ds. Rolnictwa może podejmować decyzje w drodze procedury pisemnej.

6. Na pierwszym posiedzeniu Wspólny Komitet ds. Rolnictwa przyjmuje swój regulamin.

7. Wspólny Komitet ds. Rolnictwa może podejmować decyzje w sprawie utworzenia grupy roboczej lub grupy ekspertów, która może wspomagać go w wypełnianiu obowiązków.”;

4) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„ARTYKUŁ 7

Zasada wyłączności

Strony zobowiązują się nie poddawać sporu dotyczącego wykładni lub stosowania niniejszej Umowy procedurze rozstrzygania sporów innej niż przewidziana w niniejszej Umowie.”;

5) dodaje się artykuły w brzmieniu:

„ARTYKUŁ 7a

Procedura w przypadku trudności z wykładnią lub stosowaniem Umowy

1. W przypadku trudności z wykładnią lub stosowaniem niniejszej Umowy Strony konsultują się ze sobą na forum Wspólnego Komitetu ds. Rolnictwa w celu znalezienia rozwiązania możliwego do zaakceptowania przez obie Strony. W tym celu Wspólny Komitet ds. Rolnictwa otrzymuje wszelkie istotne informacje umożliwiające szczegółowe zbadanie sytuacji. Wspólny Komitet ds. Rolnictwa rozważa wszystkie możliwości pozwalające na dalszą właściwą realizację Umowy.

2. Jeżeli Wspólny Komitet ds. Rolnictwa nie jest w stanie znaleźć rozwiązania trudności, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w terminie trzech miesięcy od daty przedstawienia mu jej, każda ze Stron może zwrócić się do sądu arbitrażowego o rozstrzygnięcie sporu zgodnie z zasadami określonymi w protokole do niniejszej Umowy w sprawie sądu arbitrażowego.

3. Każda ze Stron wprowadza wszelkie niezbędne środki, aby wykonać w dobrej wierze orzeczenie sądu arbitrażowego.

Strona, co do której sąd arbitrażowy uznał, że nie zastosowała się do niniejszej Umowy, informuje drugą Stronę, za pośrednictwem Wspólnego Komitetu ds. Rolnictwa, o środkach przyjętych w celu wykonania orzeczenia sądu arbitrażowego.

4. Procedura, o której mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, nie ma wpływu na koncesje przyznane i ustanowione w załącznikach 1–3 do niniejszej Umowy ani na zarządzanie nimi.

ARTYKUŁ 7b

Środki wyrównawcze

1. Jeżeli Strona, co do której sąd arbitrażowy uznał, że nie zastosowała się do niniejszej Umowy, nie poinformuje drugiej Strony, w rozsądnym terminie wyznaczonym zgodnie z art. IV.2 ust. 6 protokołu do niniejszej Umowy w sprawie sądu arbitrażowego, o środkach wprowadzonych w celu wykonania orzeczenia sądu arbitrażowego lub jeżeli druga Strona uważa, że środki, o wprowadzeniu których powiadomiono, nie są zgodne z orzeczeniem sądu arbitrażowego, ta druga Strona może zastosować proporcjonalne środki wyrównawcze w ramach Umowy lub protokołu ustanawiającego wspólny obszar bezpieczeństwa żywności (zwane dalej „środkami wyrównawczymi”), w celu zaradzenia potencjalnej nierównowadze. Ta druga Strona powiadamia Stronę, co do której sąd arbitrażowy uznał, że nie zastosowała się do Umowy, o środkach wyrównawczych, które określa się w powiadomieniu. Takie środki wyrównawcze stają się skuteczne trzy miesiące od daty powiadomienia.
2. Jeżeli w terminie miesiąca od daty powiadomienia o planowanych środkach wyrównawczych Wspólny Komitet ds. Rolnictwa nie podejmie decyzji o zawieszeniu, zmianie lub unieważnieniu tych środków wyrównawczych, każda ze Stron może poddać kwestię proporcjonalności tych środków wyrównawczych arbitrażowi, zgodnie z protokołem do niniejszej Umowy w sprawie sądu arbitrażowego.
3. Sąd arbitrażowy wydaje orzeczenie w terminach określonych w art. III.8 ust. 3 protokołu do niniejszej Umowy w sprawie sądu arbitrażowego.

4. Środki wyrównawcze nie mają mocy wstecznej. W szczególności osoby fizyczne i podmioty gospodarcze zachowują prawa i obowiązki nabyte przed wejściem w życie środków wyrównawczych.”;

6) w art. 9 tytuł otrzymuje brzmienie:

„Tajemnica zawodowa”;

7) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„ARTYKUŁ 9a

Informacje niejawne i szczególnie chronione informacje jawne

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako wymagające od Strony udostępnienia informacji niejawnych.

2. Informacje niejawne lub materiały niejawne przekazywane lub wymieniane między Stronami na mocy niniejszej umowy są przetwarzane i chronione zgodnie z Umową między Konfederacją Szwajcarską a Unią Europejską w sprawie procedur bezpieczeństwa przy wymianie informacji niejawnych, sporządzoną w Brukseli dnia 28 kwietnia 2008 r., oraz z wdrażającymi ją uzgodnieniami dotyczącymi bezpieczeństwa.

3. Wspólny Komitet ds. Rolnictwa przyjmuje, w drodze decyzji, instrukcje postępowania w celu zapewnienia ochrony szczególnie chronionych informacji jawnych wymienianych między Stronami.”;

8) w art. 11, art. 12 ust. 2 i art. 13 ust. 2 słowo „Komitet” w dowolnej formie gramatycznej zastępuje się słowami „Wspólny Komitet ds. Rolnictwa” w odpowiedniej formie gramatycznej;

9) art. 15 otrzymuje brzmienie:

„ARTYKUŁ 15

Załączniki, dodatki i protokół

Załączniki do niniejszej Umowy, w tym dodatki do niej, oraz protokół do niniejszej Umowy w sprawie sądu arbitrażowego stanowią jej integralną część.”;

10) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„ARTYKUŁ 16

Terytorialny zakres stosowania

Niniejszą Umowę stosuje się, z jednej strony, do terytorium, do którego mają zastosowanie Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na warunkach określonych w tych traktatach, oraz, z drugiej strony, do terytorium Szwajcarii.”;

11) w art. 17 dodaje się ustępy w brzmieniu:

„5. W przypadku rozwiązania niniejszej Umowy zgodnie z ust. 3, protokół ustanawiający wspólny obszar bezpieczeństwa żywności przestaje obowiązywać z dniem, o którym mowa w ust. 4.

6. W przypadku zakończenia obowiązywania niniejszej Umowy, osoby fizyczne i podmioty gospodarcze zachowują prawa i obowiązki, które nabyły na jej mocy. Strony ustalają, za wzajemnym porozumieniem, jakie działania należy podjąć w odniesieniu do praw, których proces nabywania trwa.”;

12) załączniki 4, 5, 6 i 11 do Umowy tracą moc z dniem wejścia w życie protokołu ustanawiającego wspólny obszar bezpieczeństwa żywności;

13) tekst załącznika do niniejszego protokołu dodaje się jako protokół do Umowy.

ARTYKUŁ 2

Przejściowe stosowanie załączników 4, 5, 6 i 11 do Umowy

Skutki załączników 4, 5, 6 i 11 do Umowy zostają utrzymane w okresie przejściowym ustanowionym w art. 32 protokołu ustanawiającego wspólny obszar bezpieczeństwa żywności. Zgodnie z tym artykułem okres przejściowy rozpoczyna się w dniu wejścia w życie tego protokołu i kończy się nie później niż 24 miesiące po jego wejściu w życie.

Na potrzeby Umowy datę zakończenia okresu przejściowego określa się decyzją Wspólnego Komitetu ds. Rolnictwa ustanowionego na mocy art. 6 Umowy po powiadomieniu przez Wspólny Komitet ds. Bezpieczeństwa Żywności ustanowiony na mocy art. 11 protokołu ustanawiającego wspólny obszar bezpieczeństwa żywności.

ARTYKUŁ 3

Wejście w życie

1. Niniejszy protokół podlega ratyfikacji lub zatwierdzeniu przez Strony zgodnie z ich procedurami. Strony powiadamiają się wzajemnie o zakończeniu wewnętrznych procedur niezbędnych do wejścia w życie niniejszego protokołu.
2. Niniejszy protokół wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po dniu ostatniego powiadomienia dotyczącego instrumentów wymienionych poniżej:
 - a) Protokół instytucjonalny do Umowy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie swobodnego przepływu osób;
 - b) Protokół zmieniający do Umowy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie swobodnego przepływu osób;

- c) Protokół instytucjonalny do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie transportu lotniczego;
- d) Protokół zmieniający do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie transportu lotniczego;
- e) Protokół dotyczący pomocy państwa do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie transportu lotniczego;
- f) Protokół instytucjonalny do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie przewozu kolejowego i drogowego rzeczy i osób;
- g) Protokół zmieniający do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie przewozu kolejowego i drogowego rzeczy i osób;
- h) Protokół dotyczący pomocy państwa do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie przewozu kolejowego i drogowego rzeczy i osób;
- i) Protokół instytucjonalny do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie wzajemnego uznawania w odniesieniu do oceny zgodności;
- j) Protokół zmieniający do Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie wzajemnego uznawania w odniesieniu do oceny zgodności;

- k) Umowa między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie regularnego wkładu finansowego Szwajcarii przeznaczonego na zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej;
- l) Umowa między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Konfederacją Szwajcarską, z drugiej strony, w sprawie uczestnictwa Konfederacji Szwajcarskiej w programach Unii;
- m) Umowa między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie warunków uczestnictwa Konfederacji Szwajcarskiej w Agencji Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego.

Niniejszy protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach w językach angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim oraz włoskim, przy czym każdy z tych tekstów jest jednakowo autentyczny.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani, należycie do tego celu upoważnieni, złożyli swoje podpisy pod niniejszym protokołem.

Sporządzono w... dnia ...

W imieniu Unii Europejskiej

W imieniu Konfederacji Szwajcarskiej

PROTOKÓŁ
DO UMOWY
MIĘDZY WSPÓLNOTĄ EUROPEJSKĄ
A KONFEDERACJĄ SZWAJCARSKĄ
DOTYCZĄCEJ HANDLU PRODUKTAMI ROLNYMI
W SPRAWIE SĄDU ARBITRAŻOWEGO

ROZDZIAŁ I

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

ARTYKUŁ I.1

Zakres

Zasady określone w niniejszym protokole mają zastosowanie w przypadku, gdy jedna ze Stron (zwanych dalej „stronami”) skieruje spór do arbitrażu zgodnie z art. 7a ust. 2 lub art. 7b ust. 2 Umowy.

ARTYKUŁ I.2

Sekretariat i usługi administracyjne

Biuro Międzynarodowe Stałego Trybunału Arbitrażowego w Hadze (zwane dalej „Biurem Międzynarodowym”) pełni funkcje rejestru i zapewnia niezbędną obsługę sekretariatu.

ARTYKUŁ I.3

Zawiadomienia i obliczanie terminów

1. Zawiadomienia, w tym komunikaty lub wnioski, można przysyłać za pomocą dowolnego środka komunikacji, które zapewniają potwierdzenie przekazania lub umożliwiają uzyskanie takiego potwierdzenia.
2. Takie zawiadomienia można przysyłać drogą elektroniczną tylko wtedy, gdy strona wyznaczyła lub potwierdziła adres specjalnie w tym celu.
3. Takie zawiadomienia doręczane stronom przesyła się, w przypadku Szwajcarii do Wydziału ds. Europy w Federalnym Departamencie Spraw Zagranicznych Szwajcarii, a w przypadku Unii – do Służby Prawnej Komisji.

4. Terminy określone w niniejszym protokole rozpoczynają bieg od dnia następującego po wystąpieniu odpowiedniego zdarzenia lub dokonaniu odpowiedniej czynności. Jeżeli ostatni dzień terminu doręczenia dokumentu przypada na dzień wolny od pracy dla instytucji Unii lub rządu Szwajcarii, termin ten upływa następnego dnia roboczego. Do biegu terminu wlicza się dni wolne od pracy, które przypadają w jego trakcie.

ARTYKUŁ I.4

Zawiadomienie o arbitrażu

1. Strona podejmująca inicjatywę skorzystania z arbitrażu (zwana dalej „stroną skarżącą”) przesyła drugiej stronie (zwanej dalej „stronie pozwanej”) oraz Biuru Międzynarodowemu zawiadomienie o arbitrażu.
2. Postępowanie arbitrażowe uznaje się za wszczęte w dniu następującym po dniu otrzymania zawiadomienia o arbitrażu przez stronę pozwaną.
3. Zawiadomienie o arbitrażu zawiera następujące informacje:
 - a) wniosek o skierowanie sporu do arbitrażu;
 - b) nazwy i dane kontaktowe stron;
 - c) imię i nazwisko lub nazwę i adres pełnomocnika lub pełnomocników strony skarżącej;

- d) podstawę prawną postępowania (art. 7a ust. 2 lub art. 7b ust. 2 Umowy) oraz:
 - (i) w przypadkach, o których mowa w art. 7a ust. 2 Umowy – informację, że kwestia leżąca u podstaw sporu została oficjalnie włączona do porządku obrad Wspólnego Komitetu ds. Rolnictwa, w celu znalezienia rozwiązania, zgodnie z art. 7a ust. 1 Umowy; oraz
 - (ii) w przypadkach, o których mowa w art. 7b ust. 2 Umowy – orzeczenie sądu arbitrażowego, wszelkie środki wykonawcze, o których mowa w art. 7b ust. 3 Umowy, oraz kwestionowane środki wyrównawcze;
 - e) wskazanie wszelkich norm leżących u podstaw sporu lub z nim związanych;
 - f) krótki opis sporu; oraz
 - g) wskazanie arbitra lub, jeżeli ma zostać powołanych łącznie pięciu arbitrów – wskazanie dwóch arbitrów.
4. Zarzut niekompletności zawiadomienia o arbitrażu nie stanowi przeszkody dla powołania sądu arbitrażowego. Spór jest ostatecznie rozstrzygany przez sąd arbitrażowy.

ARTYKUŁ I.5

Odpowiedź na zawiadomienie o arbitrażu

1. W terminie 60 dni od otrzymania zawiadomienia o arbitrażu strona pozwana przesyła stronie skarżącej i Biuru Międzynarodowemu odpowiedź na zawiadomienie o arbitrażu zawierającą następujące informacje:
 - a) nazwy i dane kontaktowe stron;
 - b) imię i nazwisko lub nazwę i adres pełnomocnika lub pełnomocników strony pozwanej;
 - c) odpowiedź na informacje podane w zawiadomieniu o arbitrażu zgodnie z art. I.4 ust. 3 lit. d), e) oraz f); oraz
 - d) wskazanie arbitra lub, jeżeli ma zostać powołanych łącznie pięciu arbitrów – wskazanie dwóch arbitrów.
2. Brak odpowiedzi, niekompletna lub spóźniona odpowiedź strony pozwanej na zawiadomienie o arbitrażu nie stanowią przeszkody dla powołania sądu arbitrażowego. Spór jest ostatecznie rozstrzygany przez sąd arbitrażowy.
3. Jeżeli strona pozwana w odpowiedzi na zawiadomienie o arbitrażu żąda, aby sąd arbitrażowy składał się z pięciu arbitrów, strona skarżąca wyznacza dodatkowego arbitra w terminie 30 dni od otrzymania odpowiedzi na zawiadomienie o arbitrażu.

ARTYKUŁ I.6

Reprezentacja i pomoc

1. Strony są reprezentowane przed sądem arbitrażowym przez jednego lub większą liczbę pełnomocników. Pełnomocnicy mogą korzystać z pomocy doradców, adwokatów lub radców prawnych.
2. O zmianach pełnomocników lub ich adresów powiadamia się drugą stroną, Biuro Międzynarodowe i sąd arbitrażowy. Sąd arbitrażowy może w każdej chwili, z własnej inicjatywy lub na wniosek strony, zażądać przedstawienia pełnomocnictwa udzielonego pełnomocnikowi przez stronę.

ROZDZIAŁ II

SKŁAD SĄDU ARBITRAŻOWEGO

ARTYKUŁ II.1

Liczba arbitrów

W skład sądu arbitrażowego wchodzi trzech arbitrów. Sąd arbitrażowy składa się z pięciu arbitrów, jeżeli zażąda tego strona skarżąca w swoim zawiadomieniu o arbitrażu lub strona pozwana w odpowiedzi na zawiadomienie o arbitrażu.

ARTYKUŁ II.2

Wyznaczanie arbitrów

1. Jeżeli ma zostać wyznaczonych trzech arbitrów, każda ze stron wyznacza jednego z nich. Dwóch arbitrów wyznaczonych przez strony wybiera trzeciego arbitra, który zostaje przewodniczącym sądu arbitrażowego.
2. Jeżeli ma zostać wyznaczonych pięciu arbitrów, każda ze stron wyznacza dwóch z nich. Czterech arbitrów wyznaczonych przez strony wybiera piątego arbitra, który zostaje przewodniczącym sądu arbitrażowego.
3. Jeżeli w ciągu 30 dni od wyznaczenia ostatniego arbitra wyznaczonego przez strony arbitrzy nie osiągną porozumienia w sprawie wyboru przewodniczącego sądu arbitrażowego, przewodniczącym wyznacza Sekretarz Generalny Stałego Trybunału Arbitrażowego.
4. Aby pomóc w wyborze arbitrów wchodzących w skład sądu arbitrażowego, sporządza się i aktualizuje w razie potrzeby orientacyjny wykaz osób posiadających kwalifikacje, o których mowa w ust. 6, który jest być wspólny dla wszystkich umów dwustronnych w tych obszarach rynku wewnętrznego, których Szwajcaria jest uczestnikiem, jak również dla Umowy między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie zdrowia (zwanej dalej „umową w sprawie zdrowia”), Umowy między Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską dotyczącej handlu produktami rolnymi, sporządzonej w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1999 r. (zwanej dalej „umową dotyczącą handlu produktami rolnymi”), oraz Umowy między Unią Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie regularnego wkładu finansowego Szwajcarii przeznaczonego na zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych w Unii Europejskiej (zwanej dalej „umową w sprawie regularnego wkładu finansowego Szwajcarii”). Wspólny Komitet ds. Rolnictwa przyjmuje i aktualizuje ten wykaz na potrzeby Umowy w drodze decyzji.

5. Jeżeli strona nie wyznaczy arbitra, Sekretarz Generalny Stałego Trybunału Arbitrażowego wyznacza tego arbitra z wykazu, o którym mowa w ust. 4. W przypadku braku takiego wykazu Sekretarz Generalny Stałego Trybunału Arbitrażowego wyznacza arbitra w drodze losowania spośród osób, które zostały formalnie zaproponowane przez jedną ze stron lub obie strony na potrzeby ust. 4.

6. W składzie sądu arbitrażowego zasiadają osoby o wysokich kwalifikacjach, powiązane ze stronami lub nie, które dają rękojmię niezawisłości i braku konfliktu interesów, oraz posiadają szerokie doświadczenie. W szczególności muszą one posiadać wiedzę fachową w dziedzinie prawa i spraw objętych niniejszą Umową; nie mogą przyjmować poleceń od żadnej ze stron; oraz działają w imieniu własnym i nie mogą przyjmować poleceń od żadnej organizacji ani żadnego rządu w kwestiach związanych ze sporem. Przewodniczący sądu arbitrażowego musi posiadać również doświadczenie w zakresie postępowań w sprawie rozstrzygnięcia sporów.

ARTYKUŁ II.3

Oświadczenia arbitrów

1. Jeżeli rozważa się wyznaczenie danej osoby jako arbitra, osoba ta zgłasza wszelkie okoliczności, które mogą budzić uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności lub niezależności. Od momentu powołania i przez cały czas trwania postępowania arbitrażowego arbiter niezwłocznie ujawnia stronom oraz pozostałym arbitrom wszelkie takie okoliczności, jeżeli nie uczynił tego wcześniej.

2. Każdy arbiter może zostać odwołany, jeżeli zachodzą okoliczności, które mogłyby budzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności lub niezależności.

3. Strona może złożyć wniosek o odwołanie arbitra, którego wyznaczyła, wyłącznie z powodu, o którym dowiedziała się po jego wyznaczeniu.

4. Jeżeli arbiter nie podejmie działań lub jeżeli formalnie lub faktycznie nie jest możliwe, aby arbiter wypełniał swoje zadania, stosuje się procedurę odwołania arbitrów określoną w art. II.4.

ARTYKUŁ II.4

Odwołanie arbitrów

1. Strona, która chce wnieść o wyłączenie arbitra, składa wniosek o wyłączenie w terminie 30 dni od dnia, w którym została poinformowana o wyznaczeniu danego arbitra, lub w terminie 30 dni od dnia, w którym dowiedziała się o okolicznościach, o których mowa w art. II.3.

2. Wniosek o wyłączenie przesyła się drugiej stronie, arbitrowi, którego dotyczy wniosek, pozostałym arbitrom oraz Biuru Międzynarodowemu. Wniosek zawiera uzasadnienie żądania wyłączenia arbitra.

3. Jeżeli złożono wniosek o wyłączenie, druga strona może go zaakceptować. Arbiter, którego wniosek dotyczy może też zrezygnować ze swojej funkcji. Akceptacja wniosku ani rezygnacja arbitra nie oznaczają uznania zasadności zarzutów zawartych we wniosku o wyłączenie.

4. Jeżeli w ciągu 15 dni od dnia zawiadomienia o wniosku o wyłączenie druga strona nie zaakceptuje takiego wniosku o wyłączenie lub jeżeli arbiter, którego dotyczy wniosek nie zrezygnuje ze swojej funkcji, strona wnioskująca o wyłączenie może zwrócić się do Sekretarza Generalnego Stałego Trybunału Arbitrażowego o podjęcie decyzji w sprawie wyłączenia arbitra.

5. O ile strony nie postanowią inaczej, decyzja, o której mowa w ust. 4, zawiera uzasadnienie.

ARTYKUŁ II.5

Zastąpienie arbitra

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 niniejszego artykułu, jeżeli w trakcie postępowania arbitrażowego zachodzi konieczność zastąpienia arbitra, nowego arbitra wyznacza się lub wybiera zgodnie z procedurą określoną w art. II.2, która miała zastosowanie do wyznaczenia lub wyboru arbitra, który ma zostać zastąpiony. Procedura ta ma zastosowanie nawet wówczas, gdy jedna ze stron nie skorzystała z przysługującego jej prawa do wyznaczenia arbitra lub udziału w wyznaczeniu arbitra, który ma zostać zastąpiony.
2. W przypadku zastąpienia arbitra postępowanie wznawia się na etapie, na którym zastąpiony arbiter zaprzestał pełnienia swoich funkcji, chyba że sąd arbitrażowy postanowi inaczej.

ARTYKUŁ II.6

Zwolnienie od odpowiedzialności

Z wyjątkiem przypadków działania umyślnego lub rażącego niedbalstwa strony zrzekają się, w najszerszym zakresie dozwolonym przez właściwe prawo, wszelkich roszczeń wobec arbitrów z tytułu działań lub zaniechań związanych z postępowaniem arbitrażowym.

ROZDZIAŁ III

POSTĘPOWANIE ARBITRAŻOWE

ARTYKUŁ III.1

Postanowienia ogólne

1. Dniem powołania sądu arbitrażowego jest dzień, w którym ostatni z arbitrów powiadomił o akceptacji swojego wyznaczenia.
2. Sąd arbitrażowy zapewnia równe traktowanie stron oraz, na odpowiednim etapie postępowania, wystarczającą możliwość dochodzenia przez strony ich praw i przedstawienia argumentów. Sąd arbitrażowy prowadzi postępowanie w taki sposób, aby uniknąć opóźnień i niepotrzebnych wydatków oraz zapewnić rozstrzygnięcie sporu między stronami.
3. Sąd arbitrażowy zwołuje rozprawę, chyba że po wysłuchaniu stron postanowi inaczej.
4. W przypadku przekazywania przez stronę pisma sądowi arbitrażowemu, ma ona obowiązek przekazać je za pośrednictwem Biura Międzynarodowego i przesłać w tym samym czasie jego odpis drugiej stronie. Biuro Międzynarodowe przesyła odpisy tego pisma strony każdemu z arbitrów.

ARTYKUŁ III.2

Miejsce arbitrażu

Miejscem arbitrażu jest Haga. Jeżeli wymagają tego wyjątkowe okoliczności, sąd arbitrażowy może zbierać się w innym miejscu, które uzna za właściwe dla swoich obrad.

ARTYKUŁ III.3

Język

1. Językami postępowania są francuski i angielski.
2. Sąd arbitrażowy może zarządzić, aby wszystkim dokumentom załączonym do skargi lub odpowiedzi na skargę oraz wszystkim pozostałym dokumentom przedłożonym w trakcie postępowania w ich języku oryginału towarzyszyło tłumaczenie na jeden z języków postępowania.

ARTYKUŁ III.4

Skarga

1. Strona skarżąca przesyła skargę w formie pisemnej stronie pozwanej i sądowi arbitrażowemu za pośrednictwem Biura Międzynarodowego w terminie wyznaczonym przez sąd arbitrażowy. Strona skarżąca może podjąć decyzję o uznaniu swojego zawiadomienia o arbitrażu, o którym mowa w art. I.4, za skargę, pod warunkiem że takie zawiadomienie spełnia także warunki określone w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu.

2. Skarga zawiera następujące informacje:
 - a) informacje określone w art. I.4 ust. 3 lit. b)–f);
 - b) przedstawienie stanu faktycznego, którego dotyczy skarga; oraz
 - c) przedstawienie argumentów prawnych na poparcie skargi.
3. W miarę możliwości do skargi załącza się dokumenty i inne dowody wymienione przez stronę skarżącą lub w skardze odsyła się do takich dokumentów i dowodów.

ARTYKUŁ III.5

Odpowiedź na skargę

1. Strona pozwana przesyła swoją odpowiedź na skargę w formie pisemnej stronie skarżącej i sądowi arbitrażowemu za pośrednictwem Biura Międzynarodowego w terminie wyznaczonym przez sąd arbitrażowy. Strona pozwana może podjąć decyzję o uznaniu swojej odpowiedzi na zawiadomienie o arbitrażu, o którym mowa w art. I.5, za odpowiedź na skargę, pod warunkiem że taka odpowiedź na zawiadomienie o arbitrażu spełnia także warunki określone w ust. 2 niniejszego artykułu.
2. Odpowiedź na skargę odnosi się do elementów skargi, o których mowa w art. III.4 ust. 2 lit. a), b) i c) niniejszego protokołu. W miarę możliwości do odpowiedzi na skargę załącza się wszelkie dokumenty i inne dowody wymienione przez stronę pozwaną lub w odpowiedzi na skargę odsyła się do takich dokumentów lub dowodów.

3. W odpowiedzi na skargę lub na późniejszym etapie postępowania arbitrażowego, jeżeli sąd arbitrażowy uzna, że opóźnienie było uzasadnione w danych okolicznościach, strona pozwana może wystąpić ze skargą wzajemną, pod warunkiem że sąd arbitrażowy jest właściwy w tej sprawie.
4. Art. III.4 ust. 2 i 3 stosuje się do skargi wzajemnej.

ARTYKUŁ III.6

Jurysdykcja sądu arbitrażowego

1. Sąd arbitrażowy orzeka o swojej właściwości na podstawie art. 7a ust. 2 lub art. 7b ust. 2 Umowy.
2. W przypadkach, o których mowa w art. 7a ust. 2 Umowy, sąd arbitrażowy jest upoważniony do zbadania kwestii leżącej u podstaw sporu, która została oficjalnie włączona do porządku obrad Wspólnego Komitetu ds. Rolnictwa, w celu znalezienia rozwiązania, zgodnie z art. 7a ust. 1 Umowy.
3. W przypadkach, o których mowa w art. 7b ust. 2 Umowy, sąd arbitrażowy, który rozpoznał sprawę główną, jest upoważniony do zbadania proporcjonalności spornych środków wyrównawczych, w tym w przypadku gdy środki te zostały w całości lub w części zastosowane w ramach protokołu ustanawiającego wspólny obszar bezpieczeństwa żywności.

4. Wstępny zarzut braku właściwości sądu arbitrażowego może zostać zgłoszony najpóźniej w odpowiedzi na skargę lub, w przypadku skargi wzajemnej, w replice. Fakt, że strona wyznaczyła arbitra lub brała udział w jego wyznaczeniu, nie pozbawia jej prawa do podniesienia takiego wstępnego zarzutu. Wstępny zarzut, że spór wykracza poza zakres kompetencji sądu arbitrażowego, musi zostać zgłoszony niezwłocznie po podniesieniu w trakcie postępowania arbitrażowego kwestii, co do której sądowi arbitrażowemu zarzuca się przekroczenie jego kompetencji. W każdym przypadku sąd arbitrażowy może uwzględnić wstępny zarzut podniesiony po upływie wyznaczonego terminu, jeżeli uzna, że opóźnienie było uzasadnione w danych okolicznościach.

5. Sąd arbitrażowy może orzec w przedmiocie wstępnego zarzutu, o którym mowa w ust. 4, traktując go jako kwestię wstępną lub rozstrzygając sprawę co do istoty.

ARTYKUŁ III.7

Inne oświadczenia pisemne

Sąd arbitrażowy, po konsultacji ze stronami, decyduje o tym, jakie inne oświadczenia pisemne oprócz skargi i odpowiedzi na skargę strony mają lub mogą złożyć, i wyznacza termin ich złożenia.

ARTYKUŁ III.8

Terminy

1. Termin wyznaczony przez sąd arbitrażowy na przekazanie pism procesowych, w tym skargi i odpowiedzi na skargę, nie może przekroczyć 90 dni, chyba że strony postanowią inaczej.
2. Sąd arbitrażowy wydaje orzeczenie kończące postępowanie w terminie 12 miesięcy od daty jego powołania. W wyjątkowych okolicznościach, ze względu na szczególne trudności sąd arbitrażowy może przedłużyć ten okres maksymalnie o trzy miesiące.
3. Terminy określone w ust. 1 i 2 skracają się o połowę w następujących przypadkach:
 - a) na wniosek strony skarżącej lub strony pozwanej, jeżeli w terminie 30 dni od daty złożenia takiego wniosku sąd arbitrażowy, po wysłuchaniu drugiej strony, uzna sprawę za pilną; lub
 - b) jeżeli strony tak postanowią.
4. W przypadkach, o których mowa w art. 7b ust. 2 Umowy, sąd arbitrażowy wydaje orzeczenie kończące postępowanie w terminie sześciu miesięcy od daty powiadomienia o środkach wyrównawczych zgodnie z art. 7b ust. 1 Umowy.

ARTYKUŁ III.9

Środki tymczasowe

1. W przypadkach, o których mowa w art. 7b ust. 2 Umowy, każda ze stron może, na dowolnym etapie postępowania arbitrażowego, złożyć wniosek o zastosowanie środków tymczasowych polegających na zawieszeniu stosowania środków wyrównawczych.
2. We wniosku, o którym mowa w ust. 1, określa się przedmiot sporu i okoliczności uzasadniające pilny charakter sprawy, a także uprawdopodobnia się z faktycznego i prawnego punktu widzenia konieczność zastosowania środków tymczasowych, których dotyczy wniosek. Wniosek ten zawiera wszystkie dostępne dowody i wnioski dowodowe mające na celu uzasadnienie zastosowania środków tymczasowych.
3. Strona wnioskująca o zastosowanie środków tymczasowych przesyła swój wniosek na piśmie drugiej stronie oraz sądowi arbitrażowemu za pośrednictwem Biura Międzynarodowego. Sąd arbitrażowy wyznacza termin, w którym druga strona może przedstawić uwagi na piśmie lub ustnie.
4. Sąd arbitrażowy, w terminie miesiąca od daty złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, wydaje postanowienie o zawieszeniu stosowania kwestionowanych środków wyrównawczych, jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - a) sąd arbitrażowy jest *prima facie* przekonany o zasadności zastosowania środków tymczasowych, o które wnosi strona;
 - b) sąd arbitrażowy uznaje, że bez zawieszenia stosowania środków wyrównawczych do czasu wydania orzeczenia kończącego postępowanie strona wnioskująca o zastosowanie środków tymczasowych poniosłaby poważną i nieodwracalną szkodę; oraz

- c) szkoda, jaką strona wnioskująca o zastosowanie środków tymczasowych poniosłaby wskutek natychmiastowego zastosowania zaskarżonych środków wyrównawczych, przeważa nad interesem w ich natychmiastowym i skutecznym zastosowaniu.
5. Postanowienie wydane przez sąd arbitrażowy zgodnie z ust. 4 wywołuje jedynie skutek tymczasowy bez uszczerbku dla rozstrzygnięcia sądu arbitrażowego co do istoty sprawy.
6. O ile w postanowieniu wydanym przez sąd arbitrażowy zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu nie wskazano wcześniejszej daty zakończenia zawieszenia, zawieszenie wygasa z chwilą wydania orzeczenia kończącego postępowanie na mocy art. 7b ust. 2 Umowy.
7. Dla uniknięcia wątpliwości, na potrzeby niniejszego artykułu uznaje się, że rozpatrując interesy strony wnioskującej o zastosowanie środków tymczasowych i drugiej strony, sąd arbitrażowy bierze pod uwagę również interesy osób fizycznych i podmiotów gospodarczych tych stron, przy czym uwzględnienie tych interesów nie jest równoznaczne z przyznaniem takiej osobie fizycznej lub takiemu podmiotowi gospodarczemu legitymacji procesowej przed sądem arbitrażowym.

ARTYKUŁ III.10

Dowody

1. Każda ze stron przedstawia dowody potwierdzające stan faktyczny stanowiący podstawę jej skargi lub odpowiedzi na skargę.

2. Na wniosek strony lub z własnej inicjatywy sąd arbitrażowy może starać się o uzyskanie od stron odpowiednich informacji, które uznaje za niezbędne i odpowiednie. Sąd arbitrażowy wyznacza stronom termin na ustosunkowanie się do jego żądania.
3. Na wniosek strony lub z własnej inicjatywy sąd arbitrażowy może starać się o uzyskanie z jakiegokolwiek źródła wszelkich informacji, które uzna za odpowiednie. Sąd arbitrażowy może również zasięgać opinii biegłych, jeżeli uzna to za odpowiednie oraz w stosownych przypadkach z zastrzeżeniem warunków uzgodnionych przez strony.
4. Wszelkie informacje otrzymane przez sąd arbitrażowy na podstawie niniejszego artykułu udostępnia się stronom, a strony mogą zgłaszać sądowi arbitrażowemu uwagi do tych informacji.
5. Po zasięgnięciu opinii drugiej strony sąd arbitrażowy podejmuje odpowiednie działania w celu rozpatrzenia wszelkich kwestii podniesionych przez stronę w dotyczących ochrony danych osobowych, tajemnicy zawodowej i uzasadnionych interesów w zakresie poufności.
6. Sąd arbitrażowy rozstrzyga o dopuszczalności, znaczeniu i mocy dowodowej przedstawionych dowodów.

ARTYKUŁ III.11

Rozprawy

1. Jeżeli musi odbyć się rozprawa, sąd arbitrażowy, po konsultacji ze stronami, powiadamia strony z odpowiednim wyprzedzeniem o dacie, godzinie i miejscu rozprawy.

2. Rozprawa jest jawna, chyba że sąd arbitrażowy z urzędu lub na wniosek stron postanowi inaczej z ważnych powodów.
3. Przewodniczący sądu arbitrażowego sporządza i podpisuje protokół z każdej rozprawy. Jedynie taki protokół ma moc oryginału.
4. Sąd arbitrażowy może podjąć decyzję o przeprowadzeniu rozprawy w formie zdalnej zgodnie z praktyką Biura Międzynarodowego. Strony są informowane o tej praktyce w odpowiednim czasie. W takich przypadkach stosuje się odpowiednio ust. 1 oraz ust. 3.

ARTYKUŁ III.12

Niedopełnienie obowiązków procesowych

1. Jeżeli strona skarżąca nie złożyła skargi w terminie określonym w niniejszym protokole lub przez sąd arbitrażowy bez wskazania wystarczającej przyczyny, sąd arbitrażowy zarządza zakończenie postępowania arbitrażowego, chyba że pozostają nierozstrzygnięte kwestie, w odniesieniu do których wydanie orzeczenia może być konieczne i sąd arbitrażowy uzna to za stosowne.

Jeżeli strona pozwana nie złożyła odpowiedzi na zawiadomienie o arbitrażu lub odpowiedzi na skargę w terminie określonym w niniejszym protokole lub przez sąd arbitrażowy bez wskazania wystarczającej przyczyny, sąd arbitrażowy zarządza kontynuowanie postępowania, nie uznając, że to uchybienie samo w sobie stanowi akceptację zarzutów strony skarżącej.

Akapit drugi ma również zastosowanie w przypadku, gdy strona skarżąca nie złoży repliki na skargę wzajemną.

2. Jeżeli strona należycie wezwana zgodnie z art. III.11 ust. 1 nie stawi się na rozprawie i nie wykaże wystarczającej przyczyny swojego niestawiennictwa, sąd arbitrażowy może kontynuować postępowanie arbitrażowe.

3. Jeżeli strona należycie wezwana przez sąd arbitrażowy do przedstawienia dalszych dowodów nie uczyni tego w wyznaczonym terminie i nie wykaże wystarczającej przyczyny takiego zaniechania, sąd arbitrażowy może wydać orzeczenie na podstawie posiadanych dowodów.

ARTYKUŁ III.13

Zakończenie postępowania

1. Jeżeli zostanie wykazane, że strony miały odpowiednią możliwość przedstawienia swoich argumentów, sąd arbitrażowy może ogłosić zakończenie postępowania.

2. Sąd arbitrażowy może, jeżeli uzna to za konieczne ze względu na wyjątkowe okoliczności, z własnej inicjatywy lub na wniosek strony, postanowić o wznowieniu postępowania w dowolnym momencie przed wydaniem orzeczenia.

ROZDZIAŁ IV

ORZECZENIE

ARTYKUŁ IV.1

Orzeczenia

Sąd arbitrażowy dąży do wydania orzeczenia w drodze konsensusu. Jeżeli jednak wydanie orzeczenia drogą konsensusu okaże się niemożliwe, sąd arbitrażowy orzeka większością głosów arbitrów.

ARTYKUŁ IV.2

Forma i skutek orzeczenia sądu arbitrażowego

1. Sąd arbitrażowy może wydać odrębne orzeczenia w różnych kwestiach w osobnych terminach.
2. Orzeczenia wydaje się w formie pisemnej i zawierają one uzasadnienie. Są one ostateczne i wiążące dla stron.
3. Orzeczenie sądu arbitrażowego jest opatrzone podpisem arbitrów, zawiera datę podjęcia oraz miejsce arbitrażu. Odpis orzeczenia podpisany przez arbitrów jest przekazywany każdej ze stron przez Biuro Międzynarodowe.

4. Biuro Międzynarodowe podaje orzeczenie sądu arbitrażowego do wiadomości publicznej.

Przy podaniu orzeczenia sądu arbitrażowego do wiadomości publicznej Biuro Międzynarodowe przestrzega odpowiednich uregulowań dotyczących ochrony danych osobowych, tajemnicy zawodowej i uzasadnionych interesów w zakresie poufności.

Uregulowania, o których mowa w akapicie drugim, są identyczne dla wszystkich umów dwustronnych w tych obszarach rynku wewnętrznego, których Szwajcaria jest uczestnikiem, jak również dla umowy w sprawie zdrowia, umowy w sprawie handlu produktami rolnymi i umowy w sprawie regularnego wkładu finansowego Szwajcarii. Wspólny Komitet ds. Rolnictwa przyjmuje i aktualizuje te postanowienia na potrzeby Umowy w drodze decyzji.

5. Strony niezwłocznie stosują się do wszystkich orzeczeń sądu arbitrażowego.

6. W przypadkach, o których mowa w art. 7a ust. 2 Umowy, po uzyskaniu stanowisk stron sąd arbitrażowy wyznacza w rozstrzygnięciu co do istoty sprawy rozsądny termin na zastosowanie się do jego orzeczenia zgodnie z art. 7a ust. 3 Umowy, uwzględniając wewnętrzne procedury stron.

ARTYKUŁ IV.3

Prawo właściwe, zasady wykładni, mediator

1. Prawo właściwe stanowi Umowa oraz wszelkie inne postanowienia prawa międzynarodowego mające znaczenie dla jej stosowania.

2. Wcześniejsze orzeczenia wydane przez organ rozstrzygający spory w odniesieniu do proporcjonalności środków wyrównawczych na mocy protokołu ustanawiającego wspólny obszar bezpieczeństwa żywności, o którym mowa w art. 7b ust. 1 Umowy, są wiążące dla sądu arbitrażowego.
3. Sąd arbitrażowy nie może orzekać w charakterze mediatora lub *ex aequo et bono*.

ARTYKUŁ IV.4

Wspólnie uzgodnione rozwiązanie lub inne powody zakończenia postępowania

1. Strony mogą w każdej chwili wspólnie uzgodnić rozwiązanie sporu. Strony wspólnie informują sąd arbitrażowy o takim rozwiązaniu. Jeżeli uzgodnione rozwiązanie sporu wymaga zatwierdzenia zgodnie ze stosownymi procedurami wewnętrznymi każdej ze stron, powiadomienie zawiera informację o takim wymogu, a postępowanie arbitrażowe zostaje zawieszona. W przypadku braku wymogu takiego zatwierdzenia lub z chwilą powiadomienia o zakończeniu wszelkich takich postępowań krajowych postępowanie arbitrażowe zostaje zakończone.
2. Jeżeli w toku postępowania strona skarżąca poinformuje sąd arbitrażowy na piśmie, że nie zamierza kontynuować postępowania, a w dniu otrzymania takiego powiadomienia przez sąd arbitrażowy strona pozwana nie podjęła jeszcze żadnych czynności procesowych, sąd arbitrażowy wydaje postanowienie oficjalnie stwierdzające zakończenie postępowania. Sąd arbitrażowy orzeka o kosztach, które ponosi strona skarżąca, jeżeli jest to uzasadnione jej postępowaniem.

3. Jeżeli przed wydaniem orzeczenia sąd arbitrażowy stwierdzi, że kontynuowanie postępowania stało się bezcelowe lub niemożliwe z jakiegokolwiek innego powodu niż wskazane w ust. 1 i 2, sąd arbitrażowy informuje strony o zamiarze wydania postanowienia kończącego postępowanie.

Akapit pierwszy nie ma zastosowania, jeżeli istnieją nierozstrzygnięte kwestie, które mogą być konieczne do rozstrzygnięcia, i jeżeli sąd arbitrażowy uzna ich rozstrzygnięcie za stosowne.

4. Sąd arbitrażowy przekazuje stronom podpisany przez arbitrów odpis postanowienia kończącego postępowanie arbitrażowe lub orzeczenia wydanego na podstawie porozumienia między stronami. Do orzeczeń arbitrażowych wydanych na podstawie porozumienia między stronami stosuje się art. IV.2 ust. 2–5.

ARTYKUŁ IV.5

Sprostowanie orzeczenia sądu arbitrażowego

1. W terminie 30 dni od otrzymania orzeczenia sądu arbitrażowego strona może, przekazując zawiadomienie drugiej stronie oraz sądowi arbitrażowemu za pośrednictwem Biura Międzynarodowego, zwrócić się do sądu arbitrażowego o sprostowanie w tekście orzeczenia sądu arbitrażowego wszelkich błędów rachunkowych, pisarskich lub typograficznych bądź innych podobnych błędów lub pominąć o podobnym charakterze. Jeżeli sąd arbitrażowy uzna wniosek za uzasadniony, dokonuje sprostowania w terminie 45 dni od otrzymania wniosku. Złożenie takiego wniosku nie powoduje zawieszenia biegu terminu przewidzianego w art. IV.2 ust. 6.

2. Sąd arbitrażowy może z własnej inicjatywy w terminie 30 dni od wydania decyzji dokonać sprostowania, o którym mowa w ust. 1.
3. Sprostowanie, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, sporządza się na piśmie i stanowi ono integralną część orzeczenia. Zastosowanie ma art. IV.2 ust. 2–5.

ARTYKUŁ IV.6

Wynagrodzenie arbitrów

1. Koszty, o których mowa w art. IV.7, muszą być rozsądne, z uwzględnieniem złożoności sprawy, czasu poświęconego jej przez arbitrów oraz wszystkich innych istotnych okoliczności.
2. Sporządzany jest wykaz dziennych stawek wynagrodzenia oraz maksymalnej i minimalnej liczby godzin, wspólny dla wszystkich umów dwustronnych w obszarach rynku wewnętrznego, których Szwajcaria jest uczestnikiem, a także dla umowy w sprawie zdrowia, umowy w sprawie handlu produktami rolnymi oraz umowy w sprawie regularnego wkładu finansowego Szwajcarii, który jest w razie potrzeby aktualizowany. Wspólny Komitet ds. Rolnictwa w drodze decyzji przyjmuje i aktualizuje ten wykaz na potrzeby Umowy.

ARTYKUŁ IV.7

Koszty

1. Każda ze stron pokrywa własne koszty oraz połowę kosztów poniesionych przez sąd arbitrażowy.

2. Sąd arbitrażowy ustala swoje koszty w rozstrzygnięciu co do istoty sprawy. Koszty te obejmują wyłącznie:

- a) wynagrodzenie arbitrów, wykazane oddzielnie dla każdego arbitra i ustalone przez sam sąd arbitrażowy zgodnie z art. IV.6;
- b) koszty podróży i inne koszty poniesione przez arbitrów; oraz
- c) opłaty i wydatki Biura Międzynarodowego.

3. Koszty, o których mowa w ust. 2, muszą być rozsądne, przy uwzględnieniu wartości przedmiotu sporu, złożoności sporu, czasu poświęconego przez arbitrów i biegłych wyznaczonych przez sąd arbitrażowy oraz innych istotnych okoliczności.

ARTYKUŁ IV.8

Zaliczka na poczet kosztów

- 1. Na początku postępowania arbitrażowego Biuro Międzynarodowe może zażądać od stron wniesienia w równej wysokości zaliczki na poczet kosztów, o których mowa w art. IV.7 ust. 2.
- 2. W toku postępowania arbitrażowego Biuro Międzynarodowe może zażądać od stron wniesienia uzupełniających wpłat oprócz przewidzianych w ust. 1.

3. Wszystkie kwoty wpłacone przez strony w zastosowaniu niniejszego artykułu są wpłacane na rzecz Biura Międzynarodowego i wypłacane przez Biuro Międzynarodowe w celu pokrycia faktycznie poniesionych kosztów, w tym w szczególności wynagrodzenia arbitrów i opłat na rzecz Biura Międzynarodowego.

ROZDZIAŁ V

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

ARTYKUŁ V.1

Zmiany

Wspólny Komitet ds. Rolnictwa może w drodze decyzji przyjmować zmiany do niniejszego protokołu.